S. Ecury

Handelsrekenen

Deel II.

NOORDHOFF'S HANDELSBIBLIOTHEEK

HANDELSREKENEN

DOOR

A. A. D. BOUWHOF

J. C. LAGERWERFF

DEEL II

NEGENDE DRUK

f 2.75, geb. f 3.25

P. NOORDHOFF N.V. 1939

GRONINGEN–BATAVIA

144

HANDELSREKENEN

DOOR

A. A. D. BOUWHOF
LERAAR BOEKHOUDEN M. O.

EN

J. C. LAGERWERFF
LERAAR AAN EEN HANDELSSCHOOL
TE 'S-GRAVENHAGE.

DEEL II

NEGENDE DRUK

P. NOORDHOFF N.V. - 1939 - GRONINGEN, BATAVIA

VOORBERICHT BIJ DE NEGENDE DRUK.

Behoudens enkele kleine wijzigingen is deze druk gelijk aan de voorgaande, welke in 1938 verscheen.

DE SCHRIJVERS.

Den Haag, Mei 1939.

Druk IX

INHOUD.

Theoretisch had Nederland de zg. **„hinkende standaard"**, practisch echter was het de **„goud-kern standaard"**, wat betekent, dat goud wel is waar de waardemeter was, doch dat in het binnenland geen gouden munt circuleerde.

Sedert September 1936 is de Nederlandse rekenings-eenheid los van het goud.
Niet het goudgeld, doch het papiergeld doet thans dienst als waardemeter. Alle prijzen zijn uitgedrukt in de papieren rekenings-eenheid; het goudgeld is een handelsartikel geworden.

Vermunting van goud tot gouden tientjes, voor rekening van particulieren, heeft aan de Rijksmunt alleen dàn plaats, wanneer minstens een gewichtshoeveelheid van 300 kg goud ter vermunting wordt aangeboden. Goud wordt thans echter niet ter vermunting aangeboden, omdat dit een groot verlies oplevert.

Wil men gouden ducaten laten slaan, dan moet de aangeboden gewichtshoeveelheid goud minstens 100 kg zijn.

Bovendien gaat de Rijksmunt eerst tot aanmunting voor rekening van particulieren over, als de werkzaamheden voor het Rijk dit niet verhinderen. Het gevolg hiervan kan zijn, dat de particulier, die een hoeveelheid goud ter vermunting aan de Rijksmunt heeft afgestaan, een aanzienlijk renteverlies lijdt, daar geruime tijd verlopen kan, alvorens hem de geslagen munten ter beschikking worden gesteld.

Muntloon. Ook geschiedt de aanmunting voor particulieren niet kosteloos; daarvoor is een *muntloon* verschuldigd ten bedrage van *f* 5 per kg *„werks"*, d.w.z.: per kg goud van het gehalte 0,900.

Voorbeeld 57.

Hoeveel gouden tientjes kunnen geslagen worden uit 1 kg fijn goud?

Oplossing:

1 gouden tientje weegt 6,72 gram, heeft een gehalte van 0,900 en bevat dus aan fijn goud:

$$0{,}900 \times 6{,}72 \text{ g} = 6{,}048 \text{ gram.}$$

Uit 1000 gram fijn goud kunnen dan geslagen worden:

$$\frac{1000}{6{,}048} \times 1 \text{ gouden tientje,}$$

d.i. 165 gouden tientjes.

Voorbeeld 58.

Welk bedrag ontvangt men van de Rijksmunt, bij aanmunting per kg fijn goud?

Oplossing:

De Munt slaat uit 1 kg fijn goud voor een waarde van *f* 1653,44 aan goudgeld. ($\frac{1000}{6,048} \times 10$ gld. $= f\ 1653,44$.)

De kosten van aanmunting (muntloon) bedragen *f* 5 per kg „werks", d.i. per 1 kg goud van het gehalte 0,900.

1 kg fijn goud is $^{10}/_{9}$ kg werks; het muntloon per kg fijn goud is dan:

$$^{10}/_{9} \times f\ 5 = f\ 5{,}55.$$

De Munt zal derhalve, na aanmunting, per kg fijn goud uitbetalen:

$$f\ 1653{,}44 - f\ 5{,}55 = f\ 1647{,}89.$$

Voorbeeld 59.

Bij welke zilverprijs te Amsterdam zou vrije aanmunting van zilveren guldens (van het gehalte 0,720) voor particulieren geen voordeel opleveren?

Muntloon en renteverlies hierbij buiten beschouwing te laten.

Oplossing:

Aanmunting levert geen voordeel op, wanneer de opbrengst *na* aanmunting gelijk is aan de kostprijs, bij aankoop voor het zilver besteed.

Berekend moet dus worden, hoeveel guldens een particulier van de Rijksmunt zou ontvangen, als hij aldaar 1 kg fijn zilver ter vermunting tot die muntsoort had aangeboden.

1 gulden weegt 10 gram, is van het gehalte 0,720 en bevat dus 7,20 gram fijn zilver.

Uit 1000 gram fijn kunnen derhalve worden geslagen:

$$\frac{1000}{7,2} \times 1 \text{ gulden} = f\ 138{,}88.$$

Had men bij aankoop van 1 kg fijn zilver ook *f* 138,88 moeten besteden, dan zou de aanmunting geen voordeel hebben opgeleverd.

De gevraagde zilverprijs is dus *f* 138,88.

Remedie.

Hoewel de muntwet het gewicht en het gehalte van de verschillende munten aangeeft, kan bij het slaan daarvan niet met wiskundige zekerheid aan de gestelde eisen daaromtrent worden voldaan. Daarom is er in de muntwet een zekere speling toegestaan, zowel voor het gewicht, als voor het gehalte.

Deze speling wordt aangeduid met de naam „*remedie*".

Men onderscheidt derhalve de:

1e. **remedie op het gewicht,**
2e. **remedie op het gehalte.**

Voor het gouden tientje bedraagt de remedie op het gehalte 1,5 duizendste, wat betekent: dat het gehalte van het gouden tientje, dat volgens de muntwet 0,900 moet zijn, *hoogstens* mag zijn:

$$0{,}900 + 0{,}0015 = 0{,}9015$$

of *minstens*:

$$0{,}900 - 0{,}0015 = 0{,}8985.$$

Gouden tientjes van het gehalte tussen 0,9015 en 0,8985 mogen dus door de Rijksmunt in omloop worden gebracht.

De remedie op het gewicht bedraagt voor gouden tientjes $2^0/_{00}$, wat zeggen wil, dat het gewicht van het gouden tientje, bij het verlaten van de Munt, *hoogstens* mag zijn:

$$6{,}72 \text{ gram} + 0{,}002 \times 6{,}72 \text{ gram} = 1{,}002 \times 6{,}72 \text{ gram} = 6{,}73344 \text{ gram.}$$

en *minstens*:

$$6{,}72 \text{ gram} - 0{,}002 \times 6{,}72 \text{ gram} = 0{,}998 \times 6{,}72 \text{ gram} = 6{,}70656 \text{ gram.}$$

Voorbeeld 60.

Welke hoeveelheid fijn goud kan een gouden tientje *hoogstens* bevatten?

Oplossing:

Het gewicht van een gouden tientje is hoogstens:

$$1{,}002 \times 6{,}72\ g = 6{,}73344 \text{ gram.}$$

Het gehalte is hoogstens 0,9015. (zie boven).

De hoeveelheid fijn goud in een gouden tientje, bij het verlaten van de Munt, kan dus nooit meer bedragen dan:

$$0{,}9015 \times 6{,}73344\ g = 6{,}07019616 \text{ gram.}$$

Voorbeeld 61.

Bepaal de *minimum* hoeveelheid fijn goud in een gouden tientje, bij het verlaten van de Munt.

Oplossing:

Het minimum-gewicht van een gouden tientje kan bij aanmunting zijn: 6,70656 gram (zie boven).

Het gehalte is minstens 0,8985. De hoeveelheid fijn goud in een gouden tientje kan, bij het verlaten van de Munt, dus nooit minder zijn dan:

$$0{,}8985 \times 6{,}70656\ g = 6{,}02584416 \text{ gram.}$$

De in omloop gebrachte munten zullen langzamerhand door slijtage in gewicht verminderen. In de muntwet is o.a. ook de bepaling opgenomen, dat sterk gesleten munten aan de omloop worden onttrokken. Het *minimum*-gewicht, dat een munt hebben mag, om nog in omloop te kunnen blijven, is het „*grensgewicht*" van de munt, of met een vreemd woord: het „*Passier-gewicht*".

Passier-gewicht.

Welke slijtage een munt *hoogstens* mag hebben, alvorens aan het verkeer te worden onttrokken, wordt in de muntwet, voor elke muntsoort afzonderlijk, aangegeven, en bedraagt o.a. voor het gouden tientje 0,005 van het voorgeschreven wettelijk gewicht.

Oplossing:

De gezonde waarde van de goederen was op 10 Maart (de dag waarop de brand uitbrak):

$$100.000 \text{ kg à } f\,0{,}50 \text{ per } {}^1/_2 \text{ kg} = f\,100.000.$$

Hierop werd een schade geleden van *f* 29.680.

D.i. in procenten van de gezonde waarde:

$$\frac{29680}{1000} \times 1\,\% = 29{,}6800\,\%.$$

Het schade-procent is dus 29,6800.

N.B. Het schade-procent wordt veelal vastgesteld tot in 4 of 5 decimalen nauwkeurig.

Voorbeeld 76.

Wat zou de assurantie-maatschappij aan haar agent uitkeren, en hoeveel zou de verzekerde ontvangen, als de goederen waren verzekerd voor *f* 100.000 en de afmakings-provisie 1 % van de schade-uitkering was?

Oplossing:

De gezonde waarde van de goederen was, op de dag van de brand, *f* 100.000. De goederen waren dus voor de *juiste waarde* verzekerd.

De maatschappij keert derhalve 29,6800 % van het verzekerde bedrag aan den agent uit, d.i.:

$$29{,}68 \times f\,1000 = f\,29680{,}\text{—}.$$

De agent zal aan de verzekerde uitbetalen:

schade-uitkering:	*f* 29680,—	
af: 1% afmakings-provisie:	- 296,80	(1 % van *f* 29680)
	f 29383,20.	

Voorbeeld 77.

Hoeveel zou de maatschappij hebben uitgekeerd en wat zou door de verzekerde zijn ontvangen, als de goederen waren verzekerd voor *f* 120.000 en de afmakings-provisie 1 % van de schade-uitkering bedroeg?

D. HOEKS

AMSTE

Wij ondergeteekenden verzekerer

....

en wel voor zoover deze verzekering lo
voor die van derden, hetzij laatstbedoelc
loop der verzekering belanghebbenden z
hieronder geteekend,

....

voor den tijd van .... maanden,
beide des middags ten twaalf ure, teg
D. HOEKSTRA & Co. in rekening-c

§ 14. Voor rekening van de onderteel
kosten dan :

a. de bereddingskosten, waarmede wc
verzekerde bij of na het ontstaan
schade te voorkomen of te vermin

b. het salaris en de kosten van alle
wat betreft den door den verzek
door dezen geraadpleegde deskur
bedrag van dit salaris, respectieve
niet te boven gaat van het salar
door den door de onderteekenaa
en diens deskundigen in rekening

§ 15. Indien blijkt, dat ten tijde va
zekerde voorwerpen niet ten volle is verze
polis zoo voor de vergoeding der geleden
van beredding en taxatie, slechts verbond
zekerd bedrag tot de volle waarde.
Wanneer blijkt dat ten tijde van den b
belang tevens door een of meer andere, hie
is gedekt, en het gezamenlijk bedrag van
bedoeld belang overtreft, wordt de bij d
te zijn verminderd naar evenredigheid van
zekeringen en de waarde van het verzekerd
of restitutie van de premie plaats vindt.
Het in de voorgaande alinea bepaalde
de bedoelde verzekeringen bij verschillen
dagen zijn aangegaan, onverminderd het
voor zooverre de verzekering of verzekerin
deze polis zijn en g e e n e bepaling als di
De verzekerde is, in geval van schad
eersten onderteekenaar der polis, aan d
Amsterdam te richten schrijven alle ove
op te geven, die op hetzelfde belang t
loopende waren.

§ 16. De verschuldigde schadevergo
kosten worden, binnen zes weken nadat all
betrekking hebbende, aan de onderteeken
voldaan zonder eenige korting ; met dien
teekenaars der polis slechts voor hun aan
voormelden hoofde niet meer zullen behoev
voor elk zich bij zijne onderteekening hee
Het salaris en de onkosten der schatt
laste van de onderteekenaars der polis
betaald, ook al mochten daardoor de in d
worden overschreden.

§ 17. Na den brand wordt de verze
vastgesteld bedrag der schadevergoeding
teekenaars komende kosten, welke vermin
oogenblik van den brand te hebben plaats
der polis slechts aansprakelijk naar de
verminderde som en de waarde van het
volgend ongeval, zonder dat uit dien hoo
gegeven.
Ten aanzien van verzekeringen, die
zijn gesloten en bij welke de premie bij jaa
is in dit geval de aan het begin van elk op
jaar te betalen premie ook slechts verschul
bedrag.

§ 18. De verzekerde zal in geval va
verzekerde kunnen doen ten behoeve va

§ 19. Onverminderd de verplichting
W. v. K. opgelegd, is deze gehouden b
maatregelen tot voorkoming of beperkin
hem door of namens de onderteekenaars
geschreven, of te gedoogen dat deze door
worden genomen.
Overtreding van de in de voorgaande
heeft verlies van het recht op schadevergo

Met bepaling van wederz
een der partijen een maand

Aldus gedaan te goeder trouw,

‹enaars der polis zijn geen andere

ırden bedoeld de kosten door den
van den brand gemaakt om de
ıderen ;

schatters en deskundigen, echter
erde benoemden schatter en de
ıdigen, slechts voor zoover het
lijk van deze kosten, het bedrag
is, respectievelijk van de kosten,
rs der polis benoemden schatter
gebracht.

n den brand de waarde der ver-
kerd, zijn de onderteekenaars der
brandschade als voor de kosten
en in evenredigheid van het ver-

rand het bij deze polis verzekerd
of elders gesloten, verzekeringen
ille verzekeringen de waarde van
eze polis verzekerde som geacht
het gezamenlijk bedrag der ver-
belang, zonder dat vermindering

zal toepasselijk zijn, ook indien
de polissen en op verschillende
bij art. 277 W. v. K. bepaalde,
gen van o u d e r e n datum dan
van de vorige alinea bevatten.
e, verplicht op verzoek van den
ezen bij een aan zijn adres te
rige hem bekende verzekeringen
bij het ontstaan van den brand

eding benevens de bereddings-
bescheiden op de schaderegeling
aars der polis zijn overgegeven,
verstande evenwel, dat de onder-
deel zullen gehouden zijn en uit
en te betalen dan de som, waar-
t verbonden.
ers zullen, voor zooverre zij ten
komen, steeds ten volle worden
vorige alinea bedoelde sommen

kerde som verminderd met het
en der ten laste van de onder-
dering zal geacht worden op het
gehad, en zijn de onderteekenaars
verhouding tusschen de aldus
verzekerde onmiddellijk vóór een
fde restitutie van premie wordt

voor meer dan twaalf maanden
rlijksche termijnen betaalbaar is,
den brand volgend verzekerings-
digd over het aldus verminderde

n schade geen afstand van het
n de onderteekenaars der polis.

aan den verzekerde in art. 283
ij of na ontstanen brand alle
g van schade te nemen, welke
der polis zullen worden voor-
hen of krachtens hun opdracht

alinea omschreven verplichting
eding ten gevolge, tenzij de ver-

zekerde bewijze, dat het niet-nakomen van de voorgeschreven maatreg
geene meerdere schade heeft ten gevolge gehad.

Op gelijke straf is hij gehouden, schriftelijk of telegrafisch, persoo
of door tusschenkomst van een gemachtigde, mededeeling van het ong
af te zenden aan den eersten onderteekenaar der polis, geadresseerd
Amsterdam en zulks binnen 3 × 24 uren nadat het ongeval heeft pl
gehad, tenzij de verzekerde bewijze, dat hij door omstandigheden, die
niet kunnen worden toegerekend, tot inachtneming van voormelden ter
niet in staat is geweest, in welk geval die termijn geacht zal worden redelij
wijs verlengd te zijn.

Nalatigheid in de mededeeling door den gemachtigde wordt aangem
als nalatigheid van den verzekerde zelven.

§ 20. In geval van overgang van het verzekerd belang bij opstal
machinerieën en inboedels gelden de volgende bepalingen :

a. Bij overgang krachtens een overeenkomst onder levenden lo
met afwijking van het bij art. 263 W. v. K. bepaalde, de verzeke
ten bate van den nieuwen belanghebbende door gedurende
maand, te rekenen van den dag waarop, ingevolge bedoelde overe
komst, het risico is overgegaan. De verzekering zal ook na bedoel
termijn doorloopen, mits de nieuwe belanghebbende, binnen a
dagen na den overgang van het risico, aan den eersten onderteeken
der polis, geadresseerd naar Amsterdam, schriftelijk van dien o
gang hebbe kennis gegeven, en voor zoover niet de onderteekena
der polis binnen veertien dagen na voormelde kennisgeving bij a
geteekend schrijven of deurwaardersexploot den nieuwen bela
hebbende hebben medegedeeld, dat zij de verzekering niet wensc
voort te zetten.

b. Bij overgang ten gevolge van overlijden van den verzekerde, bl
de verzekering van kracht, voorzooverre niet de onderteekena
van de polis, binnen 14 dagen nadat zij het overlijden hebben v
nomen, bij aangeteekend schrijven of deurwaardersexploot
dengene, door wiens tusschenkomst de verzekering is geslot
hebben medegedeeld de verzekering niet te willen voortzetten,
welk geval deze na verloop van acht dagen na bedoelde mededeel
zal eindigen.

Het postreçu van een aangeteekend schrijven, aan de sub *a* en sub
bedoelde geadresseerden gericht, geldt als bewijs van voormelde mededeeling

Onverminderd het vorenstaande is de nieuwe belanghebbende bevoe
door het sluiten van eene tweede verzekering de bij deze polis aangega
verzekering te doen eindigen, mits zulks geschiede in het sub *a* bedoeld ge
binnen één maand na den overgang van het risico, en in het sub *b* bedo
geval binnen drie maanden na het overlijden.

Door de bepalingen van dit artikel wordt de termijn, gedurende welk
de verzekering nog zou hebben voortgeduurd indien het verzekerd bela
niet was overgegaan, niet verlengd.

§ 21. De verzekerde zal onder geene omstandigheden teruggave
vermindering van de premie kunnen vorderen, tenzij in de gevallen voorzi
bij § 20 de onderteekenaars der polis hebben medegedeeld, de verzekeri
niet te willen voortzetten.

§ 22. Elk recht op schadevergoeding, voortspruitende uit deze pol
vervalt door verloop van vijf jaren nadat het ongeval heeft plaats gevonde

§ 23. Alle geschillen omtrent de polis of de daarbij aangegane ve
zekering worden onderworpen aan de uitspraak van den bevoegden recht
te Amsterdam, behoudens hoogere voorziening.

§ 24. Alle handelingen tot welke de onderteekenaars van deze pol
bevoegd en verplicht zijn, kunnen door hen zoo gezamenlijk als afzonderlij
worden verricht. Het niet gebruik maken eener bevoegdheid door een
meer der onderteekenaars van de polis of nalatigheid van een of meer hunn
in de nakoming eener verplichting prejudicieert de anderen niet.

§ 25. Bij verschil van den tekst dezer polis (voor zoover niet met d
hand of machine geschreven of in afwijkende kleur gedrukt) met de o
28 Mei 1923 bij Notaris G. KRAMER te Amsterdam door de Vereenigin
van ter Amsterdamsche Beurze vertegenwoordigde Brand-Assuradeure
gedeponeerde beurs-brandpolis, zullen alleen de bepalingen dezer laatst
van kracht zijn.

ijdsch stilzwijgende continuatie van jaar tot jaar, tenzij de verzekering door
voor den vervaltijd worde opgezegd.

te AMSTERDAM, den

Oplossing:

De gezonde waarde van de goederen was, op de dag van de brand, *f* 100.000. Zij waren derhalve *te hoog verzekerd.*

De maatschappij betaalt niet meer dan de *werkelijk geleden schade.* Zij zal daarom met haar agent hetzelfde bedrag verrekenen, als wanneer de goederen voor de *juiste waarde* verzekerd waren geweest, dus voor *f* 29680,—.

De agent keert dit bedrag aan de verzekerde uit, onder aftrek van 1 % provisie, zodat deze ontvangt:

f 29680 — *f* 296,80 = *f* 29383,20.

N.B. De verzekerde heeft zich, door *te hoge* verzekering, nadeel berokkend. Hij heeft nl. te veel premie betaald. Zou de maatschappij gehouden zijn, het schade-procent over *f* 120.000 uit te keren, dan zou de verzekerde voordeel hebben door de brand. Dit is in strijd met de wet; vandaar, dat slechts uitkering over *f* 100.000 plaats heeft.

Voorbeeld 78.

Als de partij goederen (uit voorbeeld 74) was verzekerd voor *f* 70000, wordt gevraagd.

1. Het schade-bedrag, dat de maatschappij uitkeert.
2. Het schade-bedrag, dat door de verzekerde wordt ontvangen (afmakings-provisie 1 % van de schade-uitkering).

Oplossing:

De gezonde waarde van de goederen was, op de dag van de brand, *f* 100.000. Er was slechts voor een waarde van *f* 70000 verzekerd, dus over een gedeelte van de partij, met een waarde van *f* 30000, heeft de verzekerde „eigen risico" gelopen.

Het schade-procent was door experts vastgesteld op 29,6800.

De maatschappij zal dan ook aan haar agent uitkeren:

29,6800 % van *f* 70000 = *f* 20776,— (1)

terwijl de agent als volgt met de verzekerde afrekent:

	Schade-uitkering	*f* 20776,—
af:	1 % (van *f* 20776) -	207,76
		f 20568,24. (2)

Opmerkingen.

1. Met de berekening van de coupon-provisie wordt door de banken op enigszins willekeurige wijze te werk gegaan. Een officieel tarief, ter berekening van de coupon-provisie, bestaat niet. Sommige verenigingen van bankiers zijn echter reeds gekomen tot een uniforme regeling voor de berekening van deze provisie.

Bij de volgende vraagstukken zal de in rekening te brengen coupon-provisie steeds worden opgegeven.

2. Wordt de opbrengst van de coupons in rek. crt. geboekt, dan moet de coupon-nota met *f* 0,10 gezegeld worden.

Voorbeeld 101.

Wat is de opbrengst van 2 halfjaarlijkse coupons van $2^1/_2$ % certificaten N.W.S.? De stukken zijn nominaal *f* 1000 groot.

Coupon-provisie *f* 0,10.

Oplossing:

2 coupons Cert. N.W.S. à *f* 12,25 [1]) =	*f* 24,50
1 % administratie-loon:	- 0,25
	f 24,25
provisie	- 0,10
	f 24,15

Administratie-kosten.

N.B. Het administratie-kantoor, op wiens naam de inschrijving in het grootboek N. W. S. is geboekt, geeft voor het bedrag van zijn inschrijving *certificaten* af. Deze staan niet op naam; het zijn stukken aan toonder. De Nederlandse Staat betaalt elk half jaar aan het administratie-kantoor (per 1000 gulden inschrijving) een bedrag van *f* 12,25 aan rente (d.i. onder aftrek van de couponbelasting.) Deze rente wordt (onder inhouding van 1 % administratie-loon) door het kantoor overgedragen aan de houder van een certificaat, groot *f* 1000.

---

[1]) $1^1/_4$ % van *f* 1000 . . = *f* 12,50
af: 2 % coupon-bel. . - 0,25
f 12,25

OPGAVEN.

218. Bereken het netto-provenu van de volgende coupons:
Twee half-jaarlijkse coupons $4^1/_2$ % Gem. R.; stukken nom. *f* 1000.
Een „ „ coupon $4^1/_2$ % Rotterdamse Hypotheekbank, stuk nominaal *f* 500.

Coupon-provisie $^1/_4$ % over de reële waarde van de coupons; couponbelasting 2 %.

219. Geef de coupon-nota voor onderstaande coupons:
2 half-jaarcoupons, 5 % War Loan. Stukken nominaal groot £ 100.
5 halfjaar-coupons $4^1/_4$ % U.S. America, stukken nominaal $ 1000,—.
Pondenkoers 7,50.
Dollarkoers 1,49.
Coupon-provisie $^1/_{10}$ %; couponbelasting 2 %.

220. Geef de coupon-nota voor onderstaande coupons.

a. 1 halfjaar-coupon 5 % Gemeente B., stukken nom..... *f* 1000.
b. 2 halfjaar-coupons $4^1/_2$ % Gemeente D., stukken nom. - 1000.
c. 1 halfjaar-coupon 5 % Mij. Madjoe, stukken nom..... - 1000.
d. 5 halfjaar-coupons 5 % Atchison Topeka, stukken nom. $ 1000.
e. 4 „ 5 % War Loan, stukken nom. .... £ 100.

Dollarkoers $1{,}48^5$.
Pondenkoers 7,50.

Provisie $^1/_4$ % over de reële waarde der coupons onder *a*, *b* en *c*.
„ $^1/_{10}$% „ „ „ „ „ „ „ *d* en *e*.
Couponbelasting 2 %.

221. Geef de coupon-nota voor onderstaande coupons:
2 half-jaar coupons 4 % Indië 34A. Stukken nominaal *f* 100,—.
(Vrij van couponbelasting).
1 half-jaar coupon $3^1/_2$ % Rotterdam. Stuk nominaal *f* 1000,—.
2 half-jaar coupons 6 % Parijs—Orleans Spoorwegen.
Stukken nominaal *f* 1000—
2 half-jaar coupons 5 % Oslo '30. Stukken nominaal Kr. 1000.
Couponkoers kronen 44,80.
Coupon-provisie $^1/_{10}$% over de nominale waarde, met een minimum van *f* 0,10.
Couponbelasting 2 %.

Hieruit volgt:

$$7\ x = f\ 484{,}92 - f\ 5{,}13 = f\ 479{,}79$$
$$x = 68{,}54 = 68^{9}/_{16}.$$

De gevraagde koers zou dan geweest zijn $68^{9}/_{16}$ %.

OPGAVEN.

228. Welke verandering onderging de koers van een fonds in Franse francs, dat 16 noteerde, toen het reductiegetal voor de Franse franc van *f* 0,50 op *f* 0,10 werd gesteld?

229. Wat zou de notering zijn voor een fonds in $, dat thans 84 noteert, als het reductiegetal voor de dollar werd vastgesteld op *f* 2 en de omstandigheden overigens onveranderd blijven?

230. Blijkens de prijscourant van de „Vereeniging voor den Effectenhandel" te Amsterdam stond de 4% Franse lening 1917 (coupon $^{16}/_{3}$, $^{16}/_{6}$, $^{16}/_{9}$, $^{16}/_{12}$) op 26 Juni 1928 genoteerd $15^{1}/_{2}$. Dit was de laatste dag, waarop het omrekeningsgetal van de Franse franc aan de Amsterdamse Beurs *f* 0,50 was. Vanaf 27 Juni werd hiervoor gerekend *f* 0,10.

Gevraagd: welke de koersnotering van genoemd fonds op 26 Juni 1928 zou geweest zijn, indien deze wijziging in het omrekenings-getal één dag eerder in werking ware getreden.

(Federatie-examen, gedeeltelijk.)

Invloed van de lopende rente op de koers.

Bij aan- of verkoop van een obligatie in vreemde valuta zal, ingeval reductiegetal en couponkoers onderling afwijken, de *in rekening gebrachte* rente verschillen van de *uit te keren* rente over hetzelfde tijdsverloop. Dit heeft tengevolge, dat *te veel* of *te weinig* lopende rente wordt *bijbetaald*. Daarvoor moet een correctie plaats hebben, welke gevonden wordt in een lagere of hogere koers, welke voor het stuk in rekening wordt gebracht.

Wijkt de couponkoers *naar beneden* af van het reductiegetal, dan wordt *te veel* lopende rente in rekening gebracht. Voor het stuk zelf zal dan *minder* betaald worden. Men zegt dan, dat de koers van het fonds is **„gedrukt"**.

Wijkt daarentegen de couponkoers *naar boven* af van het reductiegetal, en is dientengevolge *te weinig* lopende rente in rekening gebracht, dan zal voor het stuk zelf *meer* betaald moeten worden. In dat geval zegt men, dat de koers van het fonds is **„geapprecieerd"**.

Doch ook bij overeenstemming tussen couponkoers en reductiegetal kan van koersdrukking sprake zijn, doordat op de coupon belasting drukt.

Ook in dat geval is *de in rekening gebrachte rente* méér dan die, welke over hetzelfde tijdsverloop wordt *terug ontvangen*.

Werken beide factoren samen, of m.a.w.: wijkt de couponkoers *naar beneden* af van het reductiegetal en drukt bovendien op de coupon belasting, dan zal dit in een verhoogde koersdrukking tot uiting komen.

Voorbeeld 107.

Een 4 % dollar-obligatie stond 10 Mei van zeker jaar genoteerd 64.

Hoeveel was toen de koers gedrukt onder invloed van de lopende rente, als de couponkoers 1,81 was en het reductiegetal 2,50. De coupondagen waren $^1/_1$ en $^1/_7$.

Couponbelasting in Nederland 2 %.

Valuta: datum		D/C	Kapitaal		Rentedagen	Rentenummers D	Rentenummers C
Jan.	1	D	*f* 700	—	35	245	
Febr.	5	C	- 100	—			
		D	*f* 600	—	11	66	
Febr.	16	C	- 800	—			
		C	*f* 200	—	4		8
Febr.	20	D	- 300	—			
		D	*f* 100	—	−8	−8	
					15	15	
Febr.	27	D	- 500	—			
		D	*f* 600	—	36	216	
April	4	C	- 300	—			
		D	*f* 300	—	32	96	
Mei	6	C	- 1000	—			
		C	*f* 700	—	43		301
Juni	18	D	- 400	—			
		C	*f* 300	—	−32		−96
					13		39
Mei	30	D	- 600	—			
		D	*f* 300	—	5	15	
Juni	4	D	- 100	—			
		D	*f* 400	—	1	4	
Juni	5	C	- 900	—			
		C	*f* 500	—	19		95
Juni	24	C	- 200	—			
		C	*f* 700	—	7		49
Juni	30	D	- 4	73	rente.		
Juli	1	C	*f* 695	27	Saldo.		

rente debet: $\frac{303}{90}$ = D *f* 3,37
rente credit: $\frac{8}{180}$ = C - 0,04
D *f* 3,33

rente debet: $\frac{327}{80}$ = D *f* 4,09
rente credit: $\frac{205}{144}$ = C - 1,42
D *f* 2,67

rente debet: $\frac{19}{72}$ = D *f* 0,26
rente credit: $\frac{183}{120}$ = C - 1,53
C *f* 1,27

Saldo intrest D *f* 4,73.

Opmerkingen:

Over het saldo-kapitaal der eerste periode (Debet *f* 100) is rente berekend t/m 19 Februari. Daar de eerste periode 11 Februari eindigt, is over dat saldo-kapitaal 8 dagen te veel rente berekend. Het eind-saldo der eerste periode moet dus van

19 Februari tot 11 Februari worden *teruggebracht* en het aantal debet-rentenummers op 19 Februari verminderd worden met de te veel berekende debet-rentenummers.

Daar het saldo-kapitaal werd teruggebracht tot 11 Februari, staat het v/m 12 Februari *tot* de vervaldag van het eerstvolgende kapitaal (d.i. 27 Februari), dus gedurende 15 dagen, uit tegen de rentevoet der 2e periode.

Over het saldo-kapitaal der 1e periode worden dus per saldo 15 — 8 = 7 dagen rente in rekening gebracht, d.i. het aantal dagen liggende tussen 20 Februari en 27 Februari.

Over het eindsaldo-kapitaal der tweede periode (C. *f* 300) is rente berekend t/m 17 Juni. Rente moet berekend worden t/m de afsluitdag der tweede periode (16 Mei). Dit eindsaldo-kapitaal moet dus 32 dagen worden teruggebracht; de credit-nummers moeten daarom met 32 × 3 = 96 nummers worden verminderd.

Daar het saldo-kapitaal der tweede periode is teruggebracht tot 16 Mei, staat het v/m 17 Mei *tot* de vervaldag van het volgende kapitaal, d.i. tot 30 Mei, dus gedurende 13 dagen, uit tegen de rentevoet der derde periode.

Bij overgang van een *voorgaande* in een *volgende* periode, kunnen zich de volgende bijzondere gevallen voordoen:

A. een *voorgaande* periode heeft geen saldo-kapitaal;
B. tot een *volgende* periode behoort geen enkel kapitaal.

Sluit een periode zonder saldo-kapitaal, dan is het toch raadzaam, de rentedagen t/m de afsluitdag van de periode en van af die datum tot de vervaldag van het eerstvolgende kapitaal, in de kolom „rentedagen” in te vullen, daar men anders de contrôle over de berekening van de rentedagen mist.

Is geen enkel kapitaal in een volgende periode ingeschreven, dan moet het saldo-kapitaal van de *voorgaande* periode (van af de afsluitdag dier periode) worden gebracht naar de afsluitdag van de volgende periode (waartoe alleen dat saldo van de voorgaande periode behoort) en vervolgens van af de afsluitdag van deze periode naar de vervaldag van het eerstvolgende kapitaal in de daarop volgende periode.

Gevraagd: de rente-nota samen te stellen, afgesloten op 31 Maart, als gegeven is:

1°. dat de maand gerekend wordt op het juiste aantal, het jaar op 360 dagen. Geen schrikkeljaar.

2°. dat de valuta-dag de eerste rentedag is. Indeling van de kapitalen in perioden volgens vervaldag.

3°. dat de rentevoet is:

van en met 1 Jan. tot en met 24 Febr. D. 5 %; C. 1½ %.
van en met 25 Febr. tot en met 31 Mrt. D. 4 %; C. 1 %.

259. In een rekening-courant komen de volgende kapitalen voor:

Debet.			*Credit.*		
1 Juli	*f* 588,20	per 1 Juli.	11 Juli	*f* 870,—	per 12 Juli.
22 Juli	- 766,15	„ 22 Juli.	1 Aug.	- 180,20	„ 2 Aug.
17 Aug.	- 1234,56	„ 18 Aug.	4 Aug.	- 766,55	„ 5 Aug
3 Sept.	- 412,20	„ 3 Sept.	18 Sept.	- 1400,—	„ 19 Sept.

Gevraagd: de rente-nota, afgesloten per 30 September.

a. De valuta-dag is de eerste rentedag. Indeling van de kapitalen in perioden volgens vervaldag.

b. De maand te rekenen op het juiste aantal, het jaar op 360 dagen.

c. de rentevoet bedraagt:

van en met 1 Juli tot en met 17 Juli D. 4 %; C. 1½ %
„ „ „ 18 Juli „ „ „ 27 Aug. D. 5 %; C. 2 %
„ „ „ 28 Aug. „ „ „ 30 Sept. D. 4 %; C. 1 %

260. Rekening-Courant.

Debet.			*Credit.*		
Jan. 21	*f* 2500,—	per Jan. 21.	Jan. 1	*f* 500,—	per Jan. 1. (saldo)
April 5	- 2600,—	„ Mei 15.	Jan. 11	- 1000,—	„ Jan. 11.
			Febr. 8	- 1000,—	„ Mrt. 15.
			Mrt. 20	- 1200,—	„ Mrt. 20.
			Mei 5	- 2500,—	„ Juni 5.

Afsluiten 30 Juni.

De maand te stellen op het juiste aantal, het jaar op 360 dagen. Geen schrikkeljaar.

De kapitalen in perioden indelen naar hun vervaldagen.

Rente: t/m 31 Maart: debet 6 %; credit 3 %.

v/m 1 April t/m 30 Juni: debet 5 %; credit 2 %.

261. In een rekening-courant, die de B.-Bank bijhoudt voor een van haar cliënten, komen de volgende vorderingen en schulden voor:

Vorderingen.				*Schulden.*			
Jan. 1	*f* 820,15	per Jan.	1. (saldo).	Jan. 29	*f* 3418,15	per Jan.	30
Jan. 15	- 1940,60	„ Jan.	16.	Febr. 18	- 1990,74	„ Febr.	20
Jan. 17	- 388,90	„ Jan.	17.	Mrt. 1	- 900,—	„ Mrt.	4
Febr. 2	- 1618,44	„ Febr.	2.	Mrt. 26	- 2460,50	„ Mrt.	28
Mrt. 15	- 5487,65	„ Mrt.	16.				

De rentevoet bedraagt:

van en met 1 Jan. tot en met 24 Jan.: D. 5 %; C. 2 %.
van en met 25 Jan. tot en met 24 Febr. D. 4,5 %; C. 1,5 %.
van en met 25 Febr. tot en met 31 Mrt. D. 4 %; C. 1 %.

Indeling van de kapitalen in perioden volgens inschrijfdatums.
De maand te rekenen op het juiste aantal, het jaar op 360 dagen.
De valuta-dag is de eerste rentedag. *Geen* schrikkeljaar.

Gevraagd:

a. de rente-nota, als de rekening-courant wordt afgesloten op 31 Maart.

b. de rekening-courant in scontro-vorm, na afsluiting.

262. In een rekening-courant komen de volgende kapitalen voor:

Debet.				*Credit.*			
Juli 8	*f* 454,32	per Juli	8.	Juli 1	*f* 678,90	per Juli	1.
Aug. 22	- 987,65	„ Aug.	22.	Aug. 10	- 111,11	„ Aug.	12.
Sept. 16	- 123,45	„ Sept.	17.	Sept. 20	- 900,—	„ Sept.	21.
Oct. 1	- 567,89	„ Oct.	1.	Nov. 18	- 4000,—	„ Nov.	20.
Nov. 22	- 987,65	„ Nov.	22.				
Dec. 21	- 44,60	„ Dec.	22.				

Rentevoet:

van en met 1 Juli tot en met 20 Juli: D. 5 %; C. 2 %.
„ „ „ 21 Juli „ „ „ 8 Aug. D. 4 %; C. 1,5 %.
„ „ „ 9 Aug. „ „ „ 20 Nov.: D. 3 %; C. 1 %.
„ „ „ 21 Nov. „ „ „ 31 Dec. D. 3 %; C. ½ %.